
Є. П. Суєтнов.

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЯДЕРНУ БЕЗПЕКУ (1994) – міжнар.-прав. документ, який був прийнятий 17 черв. 1994 державами – членами МАГАТЕ на Дипломатичній конференції у Відні (Австрія) та набув чинності 24 жовт. 1996 (для України – 7 лип. 1998).

Конвенція складається з преамбули та 35-ти ст., об'єднаних у 4 гл. («Цілі, визначення і сфера застосування», «Зобов'язання», «Наради Договірних Сторін», «Заключні статті та ін. положення»).

У ст. 1 Конвенція проголошує такі цілі: 1) досягнення високого рівня ядерної безпеки в усьому світі на основі зміцнення нац. заходів і міжнар.

співробітництва, у т. ч., у відповідних випадках, на основі техн. співробітництва в галузі безпеки, та підтримання такого рівня; 2) створення та підтримання на ядерних установках ефективних засобів захисту від потенційної радіац. небезпеки, з тим, щоб захистити окремих осіб, сусп-во в цілому та навколишнє середовище від шкідливого впливу іонізуючих випромінювань від таких установок; а також 3) відвернення аварій з радіологічними наслідками та пом'якшення таких наслідків у тому випадку, якщо вони матимуть місце.

У документі надані визначення таких термінів: а) «ядерна установка», що означає для кожної Договірної Сторони будь-яку наземну цив. атомну станцію, яка знаходиться під її юрисдикцією, включаючи такі сховища та установки для обробки та переробки радіоактивних матеріалів, які знаходяться на тому ж майданчику і безпосередньо пов'язані з експлуатацією даної атомної станції; б) «регулюючий орган», що означає для кожної Договірної Сторони будь-який орган або органи, що наділені юрид. повноваженнями цією Договірною Стороною видавати ліцензії і регулювати діяльність щодо вибору майданчика, проектування, спорудження, введення в експлуатацію, експлуатації або зняття з експлуатації ядерних установок, та с) «ліцензія» – будь-який дозвіл, виданий регулюючим органом заявнику, відповідно до якого останній несе відповідальність за вибір майданчика, проектування, спорудження, введення в експлуатацію, експлуатацію або зняття з експлуатації ядерної установки.

Конвенція передбачає зобов'язання держав-учасниць щодо застосування найважливіших принципів безпеки, наголошуючи, що кожна Договірна Сторона вживає відповідних заходів для забезпечення того, щоб усі орг-ції, які займаються діяльністю, безпосередньо пов'язаною з ядерними установками, проводили політику, за якої пріоритет надається ядерній безпеці (ст. 10).

Також Конвенція зобов'язує Сторони вживати відповідних заходів з метою забезпечення того, щоб для всієї діяльності в галузі безпеки, здійснюваної на кожній ядерній установці або у зв'язку з такою установкою, протягом всього її життєвого циклу були наявні у достатній кількості кваліфіковані кадри, які володіють відповідним рівнем освіти, підготовки і перепідготовки (ст. 11).

Окрім того, Конвенція передбачає зобов'язання, згідно з яким кожна Договірна Сторона вживає відповідних заходів для забезпечення того, щоб у всіх експлуатаційних станах радіац. опромінювання персоналу і населення, що створюється ядерною установкою, підтримувалося на розумно досяжному низькому рівні та щоб жодна людина не отримувала доз опромінювання, які перевищують встановлені нац. дозові обмеження (ст. 15).

Що ж стосується аварійної готовності, Конвенція зобов'язує Договірні Сторони вживати відповідних заходів для забезпечення того, щоб для ядерних установок існували плани аварійних заходів на майданчику та за його межами, які періодично відпрацьовуються та які охоплюють діяльність, що має бути здійснена у випадку аварійної ситуації (ст. 16).

Лит.: Про ратифікацію Конвенції про ядерну безпеку: Закон України від 17.12.1997 № 736/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/736/97-вр>; Юридична енциклопедія, т. 3 / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К., 1998. URL: http://leksika.com.ua/14860419/legal/konventsija_pro_yadernu_bezpeku_1994; Конвенція про ядерну безпеку. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_023.

С. П. Суєтнов.